

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	051 Економіка освітньо-професійна програма Економіка підприємства
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Курс, семестр	2 курс, 2 семестр
Трудовітність	Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4,0
Мова(и) викладання	Державна
ННІ, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра маркетингу
Контактні дані розробника(ів)	 <p> Дядик Тетяна, к.е.н., доцент Контакти: ауд. 464а, навчальний корпус №4 e-mail: tetiana.diadyk@pdaa.edu.ua, тел.: +380507465072, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/dyadyk-tetyana-vasylivna </p>
Мета вивчення навчальної дисципліни	формування компетентностей щодо впровадження й удосконалення контролінгу в системі економіки, менеджменту, маркетингу; здатність використовувати набуті знання з теоретично-методичного інструментарію контролінгу при прийнятті ефективних управлінських рішень та запобіганні антикризових заходів в діяльності підприємства; формування у майбутніх фахівців системних знань з концептуальних принципів управління підприємством для досягнення оперативних і стратегічних цілей на засадах контролінгу.
Компетентності	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК 15. Уміння раціонально організувати виробництво та планувати діяльність з використанням методів підвищення результативності виробничих систем підприємства. СК 17. Здатність проводити стратегічний аналіз, здійснювати стратегічний вибір та ідентифікувати резерви підвищення ефективності діяльності.

Результати навчання	<p>ПРН 25. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних, інформаційних, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві.</p> <p>ПРН 27. Уміти розробляти й обґрунтовувати господарські рішення в умовах невизначеності на основі комплексу методів і моделей, системи економічних показників з метою розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства.</p>
Методи навчання	<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за джерелом знань: <ul style="list-style-type: none"> словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда; наочні методи: ілюстрування; демонстрування; практичні методи: вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату, - за ступенем керівництва: <ul style="list-style-type: none"> методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи; робота під керівництвом викладача: виконання практичних завдань. <p>2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:</p> <p>методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.</p> <p>3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> методи усного контролю: обговорення теоретичних питань, доповіді; методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань; тестовий контроль: розв'язування тестів. <p>4. Інноваційні методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій; комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання.</p> <p>Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу.</p> <p>Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу.</p> <p>Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві.</p> <p>Тема 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу.</p> <p>Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства.</p> <p>Тема 7. Контролінг інвестиційних проектів.</p> <p>Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві.</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання. Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є: розв'язування тестів; задач/інтерактивних завдань; виконання завдань самостійної роботи (задачі для самостійного розв'язування, презентація).</p> <p>Форма семестрового контролю – залік.</p>
Політика навчальної дисципліни	<p>1. Академічна доброчесність</p> <p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної</p>

доброчесності
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/dobrodobro.pdf> та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/etykaetyka.pdf>.
Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2. Академічна мобільність

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перерахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету:
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyapromobilnist.pdf> .

3. Неформальна/інформальна освіта

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету:
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf>.

4. Дедлайни та перескладання

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)

Базові знання з економіки, менеджменту, маркетингу.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)

Робоча програма навчальної дисципліни, презентації, відеоролики, методичні рекомендації, матеріали в системі Moodle тощо.

1. Давидович І.Є. Контролінг: навчальний посібник. К.:ЦУЛ. 2018. 552 с.
2. Маркіна І.А., Таран-Лала О.В., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019 с. 304 с.
3. Плащенко Л.О. Фінансовий контролінг: навчальний посібник. К.:ЦУЛ. 2016. 344 с.
4. Контролінг в міжнародній маркетинговій діяльності. URL: https://stud.com.ua/115213/marketing/kontroling_mizhnarodniy_marketingoviy_diyalnosti.
5. Роль контролінгу в маркетинговій діяльності промислових підприємств. URL: https://economy.kpi.ua/files/files/52_kpi_2009.pdf
6. Concepts of Management Control, Controllership, and Ratios. URL: <https://www.springer.com/gp/book/9783642645464>
7. Introduction to Theory of Control in Organizations URL: https://www.researchgate.net/publication/273142860_Introduction_to_Theory_of_Control_in_Organizations.

Допоміжна література:

8. Дем'яненко Т.І. Необхідність впровадження системи контролінгу на підприємствах України. № 2(81) (2022): Вісник Херсонського національного технічного університету. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/60/55.
9. Дядик Т.В., Даниленко В.І., Боровик Т.В. Міжнародна практика забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки. Теорія та практика управління суб'єктами підприємництва: колект. моногр. За заг. ред. Т.В.Гринько. Дніпро: Видавець Біла К.О. 2020. С. 305-314. URL: http://confcontact.com/2020-kolektyvna-monographiya/kolektyvna_monographiya_2020_maket.pdf#page=305.
10. Дядик Т.В., Даниленко В.І., Дикопащенко В.М. Ціни та чинники маркетингової цінової політики в агробізнесі. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Випуск 4 (31) 2021. С. 58-64. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/31_2021/11.pdf.
11. Даниленко В.І., Дядик Т.В. Особливості маркетингового ціноутворення при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в умовах військового стану. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. № 181. Дніпро: ПДАБА, 2022. С. 55-60. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1151/110>
12. Дядик Т.В., Даниленко В.І. Стратегії та тактики психології маркетингової цінової політики. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 70. С. 83-88. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/70-2023>
13. Дядик Т.В., Бурий Є.І., Білокіз Є.В., Корольов Р.В. Адаптаційні інструменти менеджменту проєктів з енергозбереження сучасних організацій в контексті інноваційно-інвестиційного розвитку. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2023. №9. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2188/2217>.
14. Кирилюк Є., Дядик Т., Левченко В. Менеджмент проєктів енергозбереження та інвестицій в енергоощадні заходи в навчальних закладах. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2022. Vol. 6, № 4. URL: <https://is-journal.com/is/article/view/210/119>.
15. Запша Г.М., Дядик Т.В., Помаз О.М. Стимулювання інвестицій в проєкти енергозбереження, енергообізнаність, та

енергетичну стійкість організацій в умовах управління змінами. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023 р. Том 8. № 3. С. 330-335. URL: <http://ujae.org.ua/stymulyvannya-investytsij-v-proyekty-z-energozberezhennya-energoobiznanist-ta-energetychnu-stijkist-organizatsij-v-umovah-upravlinnya-zminamy/>.

16. Одрехівський М.В., Пшик-Ковальська О.О. Проблеми формування системи котролінгу міжнародної інноваційної діяльності підприємств. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. №1 (7). 2022. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jun/28262/220373menedzhment-215-223.pdf>

17. Хайлук С.О., Закордонний досвід використання системи контролінгу в управлінні фінансами підприємств. *Українська академія банківської справи НБУ*. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/56496/5/Khailuk_Kontrolinh.pdf;jsessionid=741402C0CCE2664F490A7BE19C6ABB8D

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

18. Офіційне видання державної фіскальної служби України. URL: www.visnuk.com.ua/uk/analyti.

19. Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України. Річний звіт. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58023.

20. Офіційний Веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

21. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://195.78.68.18/minfin/control/uk/index>.

22. Податковий Кодекс України: Закон України № 2755-VI. URL <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.

23. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Рік введення

2024